

30×40 cm sıklıklarla dikilir. Ayrıca, erken ilkbahar aylarında yaşlı bitkilerin kök tacından çıkartılan köklü sürgünler de üretim materyali olarak kullanılabilir.

SULAMA, GÜBRELEME VE BAKIM

Fide dikimi yapıldıktan sonra bitkinin toprakla ilişkisini kuvvetlendirmek için belirli aralıklarla sezon boyunca 3–4 kez sulama yapılmalıdır. İleriki yıllarda biberiye bitkisi susuz koşullarda yetişebilirse de sulama yapılması dekara verimini artıracaktır.

Dekara yaprak verimi ikinci yıl 400–500 kg/da, uçucu yağ verimi ise %1–2,5 arasında değişmektedir.

Biberiyede önemli bir bakım yoktur. Biberiye tarlalarında 2–3 yılda bir yanmış çiftlik gübresiyle yapılacak gübreleme, toprak şartlarını iyileştirmeye yardımcı olacağı için son derece önemlidir. Bunun dışında dekara ortalama 2–3 kg/da N (Azot), P₂O₅ (Fosfor) ve K₂O (Potasyum) önerilmektedir. Ancak gübreleme yapılırken toprak analiz sonucuna bakılacak ve eksik kısım bu miktarlara tamamlanacaktır.

İlk 2 yıl boyunca yabancı ot kontrolü amacıyla çapalama işlemi dışında önemli bir bakım işlemi yoktur. Ancak bu 2 yıllık süreçte yabancı ot kontrolünün titizlikle yapılması bitki gelişimini olumlu yönde etkileyecektir.

İleriki yıllarda bitkinin allelopatik özelliğinden dolayı yabancı otları baskı altına alınacağından neredeyse mücadeleye hiç gerek kalmayacaktır. Biberiye'nin üretimini engelleyecek önemli bir hastalık ve zararlısı yoktur. Yalnız bazı yıllarda kök kısımlarında biberiye kök çürüklüğü hastalık etmeni ortaya çıkabilmektedir.

HASAT VE KURUTMA

Biberiyede hasat zamanı; iklim ve toprak koşullarına, rakım ve yöneye göre değişmekle birlikte, çiçeklenme dönemlerinde çiçekli dal ve yaprak şeklinde biçilir ve sonra kurutulur. Suni kurutma sıcaklığı en fazla 35°C'dir.

Biberiyede, buhar distilasyonu ile 75–80 kg kuru herbadan 1 kg kadar uçucu yağ elde edilebilmektedir.

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 Faks: 0.226.814 11 46
<http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce>
e-posta: yalova.arastirma@tarimorman.gov.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

BİBERİYE YETİŞTİRİCİLİĞİ

Yusuf SARI

YALOVA

GİRİŞ

Laminacea (Labiatae) familyasından biberiye (*Rosmarinus officinalis* L.) önemli bir tıbbi ve aromatik bitki türüdür. Biberiye 50–100 cm yükseklikte, çalı görünüşte, kışın yaprağını dökmeyen, çiçekleri soluk mavi renkli çok yıllık bir bitkidir. Biberiye günümüzde kozmetik, parfümeri, aromaterapi, eczacılık ve gıda gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Türkiye'nin batı ve güney kıyılarında doğal olarak yetişmekle birlikte yaygın olarak Çanakkale, Mersin, Adana, Tarsus, Hatay illerinde özellikle Mersin ve Adana yöresinde geniş yayılım göstermiştir. Biberiye uçucu yağı (*Oleum rosmarini*) özellikle parfüm, kozmetik ve aromaterapi de çok değerlidir. Biberiye suyunun antiseptik ve ciltte kan dolaşımını hızlandırıcı etkisi vardır, bu nedenle özellikle yağlı ciltlerde saç kepeklenmesini ve dökülmesini engeller.

Biberiyeden elde edilen antioksidan maddeler, başta bitkisel yağlar olmak üzere gıda ürünlerinin bozulmasını engellemek

amacıyla kullanılır. Taze ya da kurutulmuş biberiye yaprakları, koku ve tat vermek amacıyla et, balık, sebze yemeklerine ve çorbalara katılır.

İKLİM VE TOPRAK İSTEKLERİ

Tipik bir Akdeniz bitkisi olan biberiye, sıcaklığı ve güneşi çok sever, ancak kış mevsiminin aşırı soğuklarına duyarlıdır. Bu nedenle fazla yüksek rakımlarda yetişmez. Akdeniz'in kireçli, kalkerli, alkali ve verimsiz eğimli topraklarından doğal olarak yetişir. Ancak, kültüre alındığında daha verimli ve güneye bakan yamaçlar tercih edilmelidir.

YETİŞTİRME TEKNİĞİ

Biberiye bitkisi her dem yeşildir. Gelişmiş bir kök ve gövde sistemine sahiptir. Biberiye vejetatif (çelikle) ve generatif (tohumla) olarak üretilebilir.

Generatif organları ile: 1000 dane ağırlığı 0,9 gr kadar olan, çok sert ve çimlenme kabiliyeti düşük tohumlar vardır. Bu nedenle tohumla üretimi yaygın değildir. Ekim–Kasım aylarında 1 m²'ye 0.2–2.5 g tohum olacak şekilde fide yastıklarına ekimler gerçekleştirilir. Tüm agroteknik yöntemler (sulama, yabancı ot temizliği vb.) yapılarak 8–10 hafta sonra fideler tarlaya şaşırtılır.

Vejetatif organları ile: Ana bitkiden 10–15 cm uzunluğundaki sürgünler kesilerek, gelişme hormonu olan Indol Bütirik Asit

(IBA) veya Indol Asetik Asit (IAA) çözeltisinde belirli bir süre bekletilerek fide yastıklarına uygun şekilde dikilir. Yaklaşık 45–50 gün sonra gelişen sağlıklı fideler tarlaya şaşırtılır. En fazla köklendirilmiş sürgün çelikleri ile üretimi yapılır. Köklenme ortamı olarak perlit, kokopit, torf, orman toprağı gibi ortamlar kullanılabilir. Çelikler bitkilerin kış dinlenmesi döneminde ve bitki uyanmadan önce alınmalı ve köklenme ortamına dikilmelidir (Yalova koşullarında Şubat–Mart aylarında).

TOPRAK İŞLEME VE FİDE DİKİMİ

Çok yıllık bir bitki olması nedeniyle bitkiler araziye aktarılmadan önce derin sürüm yapılır.

Fide dikiminden önce derin işlenmiş toprak diskaro ve tırmık ile düzeltilmelidir. Fide dikimi uygun toprak ve iklim koşulları oluştuktan sonra (Nisan–Mayıs aylarında) yapılır.

Fide dikiminden sonra mutlaka can suyu verilmelidir. Dikim mesafesi 30×30 cm veya